

Setembre social | | Actualitzat el 14/12/2023 a les 18:04

Laura Roda: «Calen models de salut que siguin més inclusius, interseccionals i feministes»

«Fem coses que haurien d'estar dins de la seguretat social com són el fisioterapeuta, el dentista o el servei d'atenció psicològica» | «Abans de la pandèmia, el servei de psicosocial era el 20 o el 25% i, ara, és del 65%»

Laura Roda, a l'entrada de COS | Núria Segura Insa

Laura Roda (1977, Cerdanyola del Vallès), és llicenciada en Humanitats i té un postgrau en Comptabilitat UOC. A més, és sòcia fundadora de COS, Cooperativa de Salut, de la qual porta la gestió econòmica i administrativa. Des d'aquesta iniciativa, s'ofereix una medicina integral i universal, en la qual es té en compte la perspectiva individual, comunitària i col·lectiva, així com la interseccionalitat de les persones.

Per què neix COS?

Som una cooperativa de treball associat, amb sòcies col·laboradores, que va néixer fa 12 anys amb el repte de crear un espai de salut integral que, també, tingui en compte la part psicosocial. L'objectiu és entendre la salut com un tot, la part individual, col·lectiva o comunitària.

Quina diferència hi ha entre COS i una mútua?

Sobretot, el benefici econòmic. Som una iniciativa social i no tenim un benefici econòmic, ja que per

a nosaltres la salut no és un negoci ni busquem un rendiment amb aquesta activitat. Per a nosaltres, la salut és quelcom autogestionat. Agafem els antics models de mutualitats obreres on la gent posava un fons comú per fer front a les necessitats.

Advoqueu per una medicina integrativa, què vol dir això?

No s'entén les parts del cos o els seus processos d'una manera individual. Si et fa mal l'esquena pot venir de la postura en la qual treballes, del que menges, d'una malaltia crònica com l'asma, així com del teu estat psicològic o anímic. Per tant, s'entén el cos com una globalitat. Llavors, hi ha diferents teràpies o medicines que si actuen en conjunt poden ajudar que la salut millori. Moltes vegades, deslliguem la part física i mental, com si fossin processos de salut que evolucionen diferents; però si estires de la medicina xinesa, de l'alimentació o la fisioteràpia pots millorar molt més de pressa.

Laura Roda, durant l'entrevista Foto: Núria Segura Insa

En el procés mèdic, poseu el pacient al centre. Per què?

És necessari un procés de salut, en el qual la persona sigui conscient i participi d'allò que està passant. Això no vol dir que el metge o el professional no et digui que has de fer, sinó que la persona és conscient del seu procés mèdic. Aquesta és la mirada feminista: que participis de l'acte, en siguis conscient i autogestionis la teva salut acompanyat d'un professional, que és qui té el coneixement específic.

Hem parlat des del punt de vista del pacient, però com ha de ser el del professional?

No jutjar, sinó mostrar una mirada interseccional, crear un vincle i un espai de seguretat. Amb això, es vol evitar que la persona que rep un tractament tingui la percepció que el metge la jutja, se

sentí violentada o que no estigui obert a altres visions. La persona ha de sortir assabentada del que li passa, què pot fer per millorar-ho i què s'ha de prendre. No ets un objecte pacient.

«L'objectiu és entendre la salut com un tot, la part individual, col·lectiva o comunitària»

Més enllà de la medicina tradicional occidental oferiu disciplines que no estan en el sistema de salut com la medicina tradicional xinesa, la naturopatia, l'homeopatia o la teràpia neural. Com complementen la nostra medicina?

La complementarietat d'aquestes medicines ajuden molt a avançar en el procés. També, és important que un se senti a gust. Hi ha gent que només segueix el camí de la medicina tradicional occidental més científica; però n'hi ha d'altres que es pot donar suport amb la medicina tradicional xinesa, que és més antiga, o amb el quiromassatge, l'osteopatia, fisioteràpia o un combinat d'aquestes disciplines. A la persona se li ofereix tot aquest ventall i escull el que més li convé. En processos d'ansietat, fertilitat o dolor crònic, la medicina xinesa funciona molt bé. Es tracta de tenir moltes eines per poder arribar a tots els llocs.

Allà on no arribeu, coopereu amb altres cooperatives com el cas de la salut mental. És bàsica la cooperació per oferir un millor servei a les persones?

Estem començant a trobar-nos amb una cooperativa que es diu Psicoopera, que és de psicologia i els deriven casos. Estem intentant crear aquesta xarxa amb iniciatives que tinguin la mateixa línia i que siguin espais feministes. Avui hem tingut una reunió amb unes noies que estan creant una cooperativa superpotent d'acompanyament a dones que han patit diferents violències.

Per què és important cooperar?

Nosaltres entenem que l'atenció ha de ser d'una manera i volem atendre les persones d'una forma determinada. Allà on no arribem, has de derivar la persona, però no pots fer-ho a qualsevol lloc. L'altra cosa és que en el procés de cooperar coneixes diferents maneres de fer, que adoptes; alhora que treballes conjuntament un tema que no podies fer sola: aprens i t'enriqueixes.

«Per a nosaltres la salut no és un negoci ni busquem un rendiment amb aquesta activitat» Foto: Núria Segura Insa

No només oferiu un servei a les persones sòcies, sinó també una salut universal mitjançant la quota mensual dels socis. Quin perfil acompanyeu?

Hi ha una bossa de recursos de gent que no pot assumir el servei: són socis que no poden seguir pagant, gent que ve derivada o persones que apareixen. Al llarg de l'any, acompanyem unes 50 persones de forma puntual o en un període de tres mesos. Cal destacar que amb la pandèmia s'han incrementat les atencions psicològiques, que després acompanyem amb altres disciplines com l'osteopatia.

Arran de la covid-19 han canviat les necessitats mèdiques de les persones?

Abans de la pandèmia, el servei de psicosocial era el 20 o el 25% i, ara, és del 65%. Hem hagut d'incorporar una psiquiatra. També hi ha hagut un creixement en ginecologia, que és una visita puntual, però per la qual hi ha una llarga llista d'espera. Ens ha costat molt aconseguir una ginecòloga que tingui una mirada feminista i interseccional.

Esteu creixent amb un model per replicació. Com és aquest?

El nostre local no dona massa per més, per la qual cosa tampoc podem fer un creixement cap amunt. Per tant, preferim ajuntar-nos i crear una força conjunta amb experiències o serveis afins.

Quins són aquests valors imprescindibles que COS exigeix als models als quals repliquen el seu sistema sanitari?

Primer, han de transformar-se o crear-se en una cooperativa sense ànim de lucre o associació, que estigui vinculada a l'ESS i garanteixi la transparència. També, han de tenir aquesta visió d'interseccionalitat i feminista; de salut universal; un model clínic cooperatiu i integratiu entre professionals; impulsar una transformació social amb un model de salut inclusiu, que situï les persones al centre; així com crear un vincle terapèutic que treballi una relació de seguretat on es coneixin i es reconeixin les diferents interseccionalitats. Amb aquests centres i projectes es vol generar espais d'enxarxament i enfortiment amb correlacions d'ajuda, supervisió i formació.

«Agafem els antics models de mutualitats obreres on la gent posava un fons comú per fer front a les necessitats»

En un moment que la salut pública té menys recursos i creixen molt les privades, voleu ser una alternativa a la salut pública?

No ens formem com una alternativa a la salut pública ni creem COS amb aquesta idea. Nosaltres rebem recursos públics, per exemple, pel programa «circuit de persones migrants», amb el qual oferim un servei psicològic i fisioterapèutic. També, tenim aquesta visió universal del servei, que garanteixi arribar a persones diverses de diferents orígens, classes socials o models de vida no normatius. La salut pública fa anys que està en procés de privatització. Per tant, d'una manera autogestionada i amb recursos públics, volem mostrar que hi ha alternatives a aquest model de privatització, que no ens agrada. Hi hauria d'haver una salut pública de qualitat.

Davant aquest panorama es requereixen nous models de salut?

Calen altres models que siguin més inclusius, interseccionals i feministes. Als professionals no els hi podem criticar res perquè ens cuiden. Si hi ha llista d'espera, és una qüestió política. Des de dalt s'estan carregant la salut pública. Se'm fa dur parlar que necessitem un altre model: hem de lluitar perquè la sanitat pública sigui de qualitat. Per contra, nosaltres fem altres coses que

haurien d'estar dins de la seguretat social com són el fisioterapeuta, el dentista o el servei d'atenció psicològica. S'hauria de dotar de més recursos a la sanitat pública i nosaltres ser una experiència autogestionada, que investiguem altres models o medicines.

Si hi hagués una salut pública de qualitat no existiria COS?

Faríem altres coses. Nosaltres oferim medicina xinesa, que no és una cosa que es doni a la sanitat pública, malgrat que l'Hospital Parc Taulí de Sabadell està començant a implementar-la. Nosaltres estem a favor de la salut pública. Llavors per què existim? Doncs per anar provant altres maneres o fer acompanyaments de persones que, en la salut pública, és caríssim. Potser, si la salut pública fos de millor qualitat, faríem acompanyaments sistèmics de col·lectius o cursos d'embaràs.

[Entrevista publicada en col·laboració amb Cooperació Catalana]